

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Kongens gate 14
0153 Oslo
Telefon 23 31 83 00

post@etikkom.no
www.etikkom.no

Org.nr. 999 148 603

Vår ref.: 2018/98

Deres ref.:

Dato: 15.03.2018

Årsrapport 2017 for De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK)

Del I   Leders beretning

«De nasjonale forskningsetiske komiteene skal være den fremste ressursen for etisk god og ansvarlig forskning i Norge» i henhold til vår strategi. Også i 2017 har vi arbeidet med denne visjonen som ledestjerne.

2017 har vært et godt arbeidsår for De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK). Vi har i løpet av virksomhetsåret i høy grad bidratt til å oppfylle målsetningen om at forskning i offentlig og privat regi skal foregå i henhold til anerkjente etiske normer og i samsvar med regelverket. Virksomhetsleder er godt fornøyd med FEKs samlede måloppnåelse i løpet av året.

I løpet av virksomhetsåret har vi fortsatt å etablere rutiner, fora og dokumenter for styring. Styringsdialogen og de interne rutiner for oppfølging fungerer i all hovedsak tilfredsstillende. Økonomistyringen har også fungert tilfredsstillende, og vårt årsregnskap viser et moderat underforbruk.

FEK legger en gjennomgående risikovurdering til grunn for vår virksomhetsstyring. Den systematiske risikovurderingen tar utgangspunkt i virksomhetens mål, og beskriver kritiske suksessfaktorer og konsekvensene av og sannsynligheten for at målene ikke oppnås. Tiltak for å sikre måloppnåelse blir prioritert i henhold til alvorlighet og sannsynlighet.

Koordineringsfunksjonen mellom NEM og REK har blitt nedprioritert i 2017 pga. nødvendige rolleavklaringer og koordinators overgang til annen stilling. Forøvrig rapporteres ingen avvik i forhold til mål og resultatkrav i denne årsrapporten.

De nasjonale forskningsetiske komiteene har spesielt fulgt opp tre prioriterte faglige temaer i 2017:

- interessekonflikter
- research integrity/redelighet
- internasjonalt samarbeid

Disse temaene ble belyst og fokusert gjennom bl.a. diverse arrangementer og publikasjoner.

Mange større og mindre tiltak har bidratt til å styrke kunnskap om og bevissthet rundt forskningsetiske utfordringer. Forskningsetiske retningslinjer og veiledere har blitt videreutviklet og publisert. Forskningsetisk forum, storfellesmøtet og årskonferansen er viktige årlige fora for å sette viktige forskningsetiske tema på dagsorden innen ulike målgrupper.

FEKs virksomhet har i 2017 vært preget av at Stortinget har vedtatt en ny forskningsetikklov. Gjennom loven har komitesystemets rolle blitt presisert og justert. FEK mottok i etterkant av dette et tillegg i tildelingsbrevet fra KD hvor nye oppgaver ble utdypet.

Espen Engh, direktør

Del II   Introduksjon til virksomheten og tall

De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK) er et statlig forvaltningsorgan underlagt Kunnskapsdepartementet.

FEK omfatter følgende komiteer og utvalg med et felles sekretariat:

- Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag (NEM)
- Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi (NENT)
- Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH)
- Nasjonalt utvalg for gransking av uredelighet i forskning (Granskingsutvalget)

FEK omfatter også Nasjonalt utvalg for vurdering av forskning på menneskelige levninger (Skjelettutvalget).

De nasjonale forskningsetiske komiteene arbeider gjennom et bredt spekter av virkemidler mot en overordnet målsetning om at forskning i offentlig og privat regi skal planlegges og utføres i henhold til anerkjente etiske normer. Komiteenes langsiktige oppgaver har framkommet av et dokument med oversikt over faste oppgaver som vedlegg til vårt årlige tildelingsbrev.

FEK er lokalisert i Kongens gate 14 i Oslo sentrum og har 11 ansatte (6 menn og 5 kvinner) fordelt på 9,32 årsverk. Sekretariatet ledes av direktør Espen Engh.

Samlet tildeling til FEK var i 2016 på 18.484.000,-. Dette inkluderer lønnskompensasjon.

Utnyttelsesgraden av tildelingen: 96,17

Driftsutgifter: 17.760.256,-

Lønnsandel av driftsutgifter: 65,74 %

Lønnskostnad per årsverk (gjennomsnitt): 1.252.651,-

Del III   Årets aktiviteter og resultater

Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2017

Virksomhetsleders overordnede vurdering er at FEK i høy grad oppfyller de mål som er satt for virksomheten og utfører sine oppgaver fullt ut tilfredsstillende. Oppdrag gitt i tildelingsbrevet for 2017 vurderes i all hovedsak som gjennomført gjennom målrettede og hensiktsmessige tiltak. NEM, NENT, NESH, Granskingsutvalget og Skjelettutvalget drives aktivt og med faglig dyktighet, og arbeidet gir resultater i tråd med vår overordnede målsetning.

Samlet sett har FEK grunn til å være godt fornøyd med resultater og måloppnåelse i 2017. Komiteene utarbeider på basis av tildelingsbrevet årlige aktivitetsplaner med mange og varierte tiltak. Tiltakene har i 2017 blitt sammenholdt med våre mål og styringsparametere og vurdert som hensiktsmessige. De planlagte tiltakene er i det alt vesentlige gjennomført i løpet av virksomhetsåret.

Ny lov om organiseringen av forskningsetisk arbeid trådte i kraft fra 1. mai 2017. Loven gir nye føringer for både forskere, forskningsinstitusjonene og for komitesystemet. Konsekvensene for FEK og relevante tiltak er utredet og noen tiltak igangsatt.

Rapportering etter mål og styringsparametere

FEK mottok 2. juni 2017 et tillegg til årets tildelingsbrev. Her gis nye samfunns mål og brukereffekt mål for virksomheten. Målformuleringene var et resultat av en dialog mellom departementet og virksomheten om mål- og resultatstyring som har blitt videreført og konkludert. Tillegget til tildelingsbrevet ga også føringer for særskilte aktiviteter som blir rapportert på.

For øvrig følger årsrapporten det opprinnelige tildelingsbrevets disposisjon, og vi rapporterer etter avtale i forhold til de mål, styringsparametere og andre føringer som er angitt der.

1. *FEK skal være en sentral kunnskapsformidler overfor forskere, forskningsinstitusjoner og allmennheten om forskningsetiske spørsmål og en pådriver for debatt på området*

Styringsparametere:

- a) *FEK har relevante fora for dialog med aktuelle aktører/forskningsinstitusjonene*
- b) *Antall brukere av FEKs nettsted har økt*
- c) *Gjennomføre debattmøter og publiseringsaktivitet*

Forskningsetisk forum er FEKs viktigste møteplass for dialog med forskningsinstitusjonene, jfr. mål 3. Forumet samler medlemmer av de lokale institusjonenes forskningsetiske utvalg samt undervisere i forskningsetikk.

FEK arrangerte årskonferanse for alle medlemmer i komiteer og utvalg 21. mars 2017. Årskonferansen er et tiltak for å styrke samarbeidet mellom komiteer og utvalg og for å tilby faglig påfyll om prioriterte temaer FEK jobber med. Årskonferansen legger også til rette for dialog med andre inviterte og aktuelle aktører.

Også i 2017 har trafikken på nettsiden fortsatt å øke, i tråd med våre målsettinger. Særlig mye trafikk knytter seg til forskningsetiske retningslinjer for de ulike fagområdene, samt til våre opplæringsressurser i Forskningsetisk bibliotek. Dette innholdet fortsetter vi å oppdatere og utvikle.

Webstatistikk fra Google Analytics	2015	2016	2017
Brukere	113 013	130 366	159 615
Antall økter	168 325	203 779	238 282
Mobil	38 410	38 327	51 951
Engelske nettsider (økter)	17 094	36 520	67 410

Stigningen i antall brukere fortsatte i 2017. Økningen fra 2016 var betydelig, ca 24 prosent. Antall økter har steget med ca. 17 prosent. En god del av økningen har kommet på mobile plattformer, men det er fortsatt desktop som er vår fremste brukerplattform (74 prosent). Vi har i 2017 jobbet mye med strukturforbedring på nett, et prosjekt vi ønsker å fullføre i 2018 og som skal gjøre nettsidene enklere å navigere i. Prosjektet er en oppfølging av vår brukerundersøkelse i 2016.

Når det gjelder bruk av engelske nettsider, har antall sidevisninger økt med nesten 85 prosent (67 410 visninger i 2017). Det er en meget stor økning, og den kan muligens dels forklares av komiteenes sterke tilstedeværelse under Verdenskongressen for integritet i forskning (WCRI) i Amsterdam i mai.

Også i 2017 har vi hatt en tydelig tilstedeværelse i sosiale medier. Antall følgere på Twitter økte med 18 prosent, og på Facebook med 22 prosent. Vi ser at dette er særlig viktige kanaler for å spre informasjon om arrangementer. Også abonnenter på nyhetsbrev har hatt en økning siste år (6 prosent).

De nasjonale forskningsetiske komiteene publiserte fem blogginnlegg og 22 artikler på forskning.no i 2017. Artikkene var både fra bladet Forskningsetikk, og spesielt produsert for forskning.no. I tillegg har vi bidratt med aktualiteter, særlig arrangementer, som forskning.no har omtalt i egen regi (Nytt fra akademien).

Fagbladet Forskningsetikk kom ut med tre nummer i 2017. Det første nummeret var et temanummer om internasjonalt samarbeid. Nummer to gikk grundig til verks blant annet på utfordringer ved vitenskapelig publisering og fenomenet bortkastet forskning, mens nummer tre blant annet tok for seg divergerende tolkninger av helseforskningsloven, forskning på skjeletter og forskning på internett. Bladet fikk i mai ny redaktør. Ida Irene Bergstrøm fungerer som vikar for Elin Fugelsnes frem til mai 2018.

Antall abonnenter på den trykte utgaven av bladet øker jevnt, og teller per utgangen av 2017 over 3000 papirabonnenter. Antall digitale abonnenter har økt kraftig, til nesten 350 ved utgangen av året. Anslagsvis litt over av halvparten av disse abonnerer imidlertid også på papirutgaven. Bladet har også i 2018 fått flere institusjonsabonnenter som får tilsendt opptil 100 blader til samtlige ansatte. Totalt sendes det ut over 3500 blader av hver utgave. Forskningsetikk leses også via nettsidene www.etikkom.no, og bladversjonen som ligger tilgjengelig på FlippingBookCloud. Et flertall av artiklene publiseres på forskning.no, der Forskningsetikk når flere ulike målgrupper. Bladet er i tillegg fra og med 2018 med i Fagpressens nye medieportal, som medfører publisering av sakene våre på fagpressenytt.no.

Foredrag og innlegg 2017

Tittel	Arrangement	Navn på innleder
Research Ethics and Research Integrity. Oppsummerende paneldebatt	European University Association (EUA), Lisboa 18-20.01.17	Vidar Enebakk
NESH og forskningsetiske retningslinjer	Universitetet i Sørøst-Norge, PhD, 02.03.17	Vidar Enebakk
Research Ethics in Norway	HF, UiO, PhD, 13.03.17	Vidar Enebakk
Introduksjon: Forskningsetikk og uredelighet – og forskningsintegritet	FEK årskonferanse, 21.03.17	Vidar Enebakk
Formidlingens formål	Norges forfatter og oversetterforening, årsmøte, 01.04.17	Vidar Enebakk
Vitenskapens ethos – Forskningsetikk, retningslinjer og god henvisningsskikk	NLA, Bergen, 04.04.17	Vidar Enebakk
Forskningsetikk, uredelighet og integritet	Trafikkøkonomisk institutt, 26.04.17	Vidar Enebakk
Research Ethics, Research Integrity and Research Misconduct	SV, UiO, PhD, 28.04.17	Vidar Enebakk
Forskningsetikkens forvaltning	HiØF, seminar, 08.05.17	Vidar Enebakk
Skjelettutvalgets arbeid	NIKU, 15.05.17	Vidar Enebakk
Formidling som fortjent?	NMBU, 24.05.17	Vidar Enebakk
Norwegian Guidelines for Research Ethics in the Social Sciences and the Humanities	OHRP, HSS, USA (telefonkonferanse) 14.06.17	Vidar Enebakk
Country report card on research integrity: Norway – a broad approach to research integrity	World Conference on Research Integrity, Amsterdam, 30.05.17	Espen Engh
Foredrag om forskningsetikk	PhD, Musikkhøgskolen, 06.08.17	Vidar Enebakk
Foredrag om forskningsetikk	PhD, UV, UiO, 11.10.17	Vidar Enebakk
Foredrag om forskningsetikk	PhD, Hf, UiO, 16.10.17	Vidar Enebakk

Foredrag om forskningsetikk og akademisk yringsfrihet	Norsk forleggerforening, 09.11.17	Vidar Enebakk
Foredrag om forskningsetikk	PhD, SV, UiO ,08.12.17	Vidar Enebakk
NENT og RRI-praksis	Workshop, HiOA, 02.02.17	Helene Ingierd
Sant, usant, irrelevant? Forsking i et postfakta-samfunn	Åpent møte, NENT, 21.04.17.	Helene Ingierd
Research Ethics and Good Academic Practice	Seminar Senter for Utvikling og Miljø: Forskerskole UiO, 09.02.17	Torkild Vinther
Om Granskingsutvalget og samarbeid med institusjoners forskningsetiske utvalg	Oppstartsseminar, Høgskolen på Vestlandet 08.06.17	Torkild Vinther
a) New European Code of Conduct b) Institutional vs individual responsibility	Panelmedlem Moderator Nordforsk seminar Stockholm 15.-16.06.17	Torkild Vinther Torkild Vinther
Forskningsetikk - her, der og nasjonalt	Oppstartsmøte for felles redelighetsutvalg HSN + INN 1.11.17	Annette Birkeland
Det nasjonale systemet for forskningsetikk	ph.d., Jur.fak., UiO 28.11.17	Annette Birkeland
European congress of research ethics committees. Barcelona	Medarrangør og paneldebatt, 17.-19.05.17	Jacob Hølen
Kreftregisteret	Workshop, nordiske barnekreftregistre, 24.01.17	Jacob Hølen
Hva faller innenfor helseforskningslovens rammer	Introduksjonsdager for nye komitemedlemmer i REK 22.-23.05.17	Jacob Hølen
Nytt fra NEM	Storfellesmøtet 16.- 18.10	Jacob Hølen
Helseforskningsloven og søknad til REK	Forelesning på HIOA. 2.11	Jacob Hølen
Helseforskningsloven om samtykke til deltakelse i medisinske og helsefaglige forskningsprosjekter	Introduksjonsdager for nye komitemedlemmer i REK 22.-23.05.17	Øyvind G. Olsen
Praktiske hjelpemidler til arbeidet i REK	Introduksjonsdager for nye komitemedlemmer i REK 22.-23.05.17	Øyvind G. Olsen

Kronikker og debattinnlegg 2017

Tittel	Forfatter	Tema	Kanal
Forskningsetikkens Janusansikt	Vidar Enebakk	Bokanmeldelse	Forskningsetikk, nr. 2, 2017
Hvilket samfunnsansvar følger med forskningens frihet?	Helene Ingierd og Rune Nydal	Akademisk frihet	SAIH
Postfakta, postsannhet, postvitenskap?	Helene Ingierd	Sannhetsforpliktelsen, interessekonflikter	Morgenbladet
Press på doktorgradsstudenter – et faresignal	Espen Engh	Kunnskapsgrunnlag, karlegging	Forskerforum
Samfunnsansvaret er en del av forskningsetikken	Jacob Hølen og Dag Bruusgaard	Samfunnsansvar	Bergens Tidende
Forskningsetikk forklart av fiskerinæringen	Helene Ingierd og Ingrid Torp	Interessekonflikter	Morgenbladet
Visjonen om null dyreforsøk. Nærmer vi oss nå?	Helene Ingierd	Forsøksdyr	Forskning.no

Åpne arrangementer avholdt 2017

Tittel	Sted og dato	Arrangør
Forskningsetisk forum	Den norske opera, 19.08.17	FEK
Digital Research: Contemporary Methods and Ethics	UiO, IMK, 01.12.17	NESH, UiO og AoIR
Hvor lang er en armlengdes avstand?	Gamle festsal, UiO, 25.10.17	NESH og UiO
Sant, usant, irrelevant? Forskning i et postfaktasamfunn	Litteraturhuset, 21.04.2017	NENT

Virksomhetsleder vurderer at tiltakene gjennomført i 2017 samlet sett er godt egnet til å nå målsetningen og til å oppfylle styringsparametrene under mål 1.

2. *FEK har ansvaret for at de forskningsetiske retningslinjene til enhver tid er gode verktøy for å fremme god og etisk forsvarlig forskning*

Tillegget til tildelingsbrevet, sommeren 2017, ga FEK i oppdrag å utarbeide felles forskningsetiske retningslinjer. Arbeidet er igangsatt i henhold til bestillingen.

NENT er i ferd med å ferdigstille arbeidet med Forskningsetiske retningslinjer for bruk av dyr i forskning, som har vært etterspurt fra relevante miljøer, og disse har vært på høring.

NESHs *Veileder for Internettforskning* ble ferdigbehandlet av NESH på møte 30. november 2017. Arbeidet ble deretter presentert på et åpent møte, i samarbeid med Centre for Research on Media Innovations, UiO og Association of Internet Researchers (AoIR), i Forskningsparken på Blindern 1. desember. De siste merknadene fra NESH og fra den internasjonale forskningsgruppen innarbeides, og den nye NESH-komiteen (2018-2021) blir forelagt den endelige versjonen for godkjenning på møte 1. mars 2018.

Skjelettutvalgets *Veileder for funn av menneskelige levninger* har vært på nasjonal høring høsten 2017. Responsen er i hovedsak positiv, og den endelige versjonen av veilederen ferdigstilles våren 2018.

NEMs forslag til ny forskrift til helseforskningsloven, for mindreåriges samtykkekompetanse til forskning, var på høring våren 2017 og er nå vedtatt.

NEM har igangsatt et arbeid med å utvikle retningslinjer for forskning i lav- og mellominntektsland. NEM har hatt møte med Helsedirektoratet i desember for å diskutere løsninger for å informere befolkningen om reservasjonsregisteret for forskning på biologisk materiale, jf. hfl. § 28.

På komitemøtet i desember vedtok NEM en presisering av definisjonen av virkeområdet for helseforskningsloven. Det er ment at noen flere saker med dette skal behandles av REK.

Virksomhetsleder vurderer at FEK også i 2017 lyktes med å innfri målsetningen om at forskningsetiske retningslinjer skal fremme god, etisk forsvarlig forskning.

3. *FEK skal styrke samarbeidet med de forskningsutførende institusjonene*

Styringsparametere

a) *FEK opprettholder og styrker sitt institusjonelle kontaktnett*

Samarbeidet med både forskningsutførende institusjoner og andre etater er styrket i løpet av 2017. Henvendelser til komiteene er fortløpende betjent i form av rådgivning og henvisning. Sekretariatslederne og komitélederne for NESH, NENT og NEM har vært i løpende dialog med institusjoner, gjennom e-post, telefon og møter. Ferdigbehandlede saker har resultert i offentliggjøring av gjennomarbeidede uttalelser.

Granskingsutvalget er i løpende kontakt med forskningsinstitusjoner. Fra andre halvdel av 2017 gjelder dette særlig veiledning om den nye forskningsetikkloven, herunder institusjonenes rapporteringsplikt til Granskingsutvalget. Utvalget arbeider med en veileder for rapporteringsplikten, og en beta-versjon ble sendt enkelte forskningsinstitusjoner for innledende kommentarer og uttesting i desember 2017. Granskingsutvalget fortsetter å oversende henvendelser som gjelder brudd på anerkjente forskningsetiske normer til relevante forskningsinstitusjoner for lokal behandling. Erfaringene fra siste halvdel av 2017 er at Granskingsutvalget mottar færre av denne typen henvendelser.

Flere komitémedlemmer og ansatte i sekretariatet underviser om forskningsetikk ved universiteter og høyskoler og bidrar til at institusjonene blir mer selvhjulpne også på dette området. Se også oversikten over foredrag side 5-6. Foredrag og forelesninger bidrar i høy grad til vår utstrakte kontakt med institusjonene.

Forskningsetisk forum er videreført, og det var stor oppslutning om møtet i 2017 (ca. 150 deltakere). Årets temaer var personvern, internasjonalt samarbeid og forskningens integritet. Kontakt med forskningsetiske utvalg og undervisere i forskningsetikk ved institusjonene ble opprettholdt og videreført gjennom dette forumet.

Planlegging av et lederforum i 2018 med målgruppe administrativ ledelse på forskningsinstitusjonene er igangsatt i 2017.

Fagfeltet forskningsetikk er i stadig utvikling, ikke minst internasjonalt. FEKs deltakelse og bidrag på den internasjonale scenen er derfor avgjørende. Samtlige sekretariatsledere, store deler av sekretariatet og mange medlemmer av komiteer og utvalg deltok på Verdenskongressen for Research Integrity i Amsterdam i slutten av mai. FEK bidro med foredrag og postere.

Sekretariatsleder for NESH har deltatt på to workshoper i regi av European University Association (EUA), i hhv. Lisboa i januar og i Bergen i april, på Nordforsk-konferanse i Stockholm i juni samt på internasjonal telefonkonferanse i juni om forvaltning av samfunnsvitenskapelig forskning i regi av Office for Human Research Protection, US Department of Health and Human Services. I løpet av høsten har han også deltatt på møter om mer spesifikke problemstillinger med TØI (aug), ISF (okt), NSD (nov) og Forskningsrådet (des), samt Centrale etikprøvningsnämnden fra Sverige (sept).

Skjelettutvalget deltok i september på en nordisk workshop i Lund om «Mennesklige kvarlevor». Utvalget har vært i dialog med NTNU, Vitenskapsmuseet og REK Midt angående utstillingen Body Worlds Vital, og utvalgsleder bidro på et åpent møte om utstillingen i Trondheim 26. sept. Utvalget har også hatt et dialogmøte med Institutt for medisinske basalfag vedrørende prosesser, rollefordeling, kuratering og rutiner for forvaltningen av materialet ved De Schreinerske samlinger (DSS).

Sekretariatslederen for NENT har deltatt på workshop i Ljubljana med det europeiske SATORI-prosjektet og på workshop om digital etikk i EU-parlamentet, arrangert av the European Data Protection Supervisor (EDPS) and the Ethics Advisory Group (EAG).

Sammen med to av medlemmene i NENT, har sekretariatsleder dessuten igangsatt arbeid med en antologi om interessekonflikter i forskning og skrevet innlegg om tematikken, basert på erfaringer i NENT, som ble presentert på WCRI i Amsterdam i mai. Sekretariatslederen for NENT har også deltatt i arbeidsgruppen for prosjektet RINO, et samarbeid mellom FEK, UiB og HVL for å kartlegge omfang av og holdninger til vitenskapelig uredelighet og etisk problematiske praksiser i Norge.

Sekretariatsleder i NEM har fra 1.1.17 jobbet i 60% stilling for FEK pga. sideoppdrag fra HOD. Det har medført noe redusert aktivitet for NEM. NEM har like fullt hatt kontakt med et stort antall forskningsinstitusjoner og andre myndighetsorganer, nasjonalt og internasjonalt. Foredrag og aktiv deltakelse på møter og konferanser har bidratt til denne brede kontaktflaten i tråd med departementets mål for virksomheten. Sekretariatsleder for NEM deltok på Nordic Trial Alliance Stakeholders Meeting 2017 og var medlem i Helsedatautvalget som leverte sin rapport i juni. Sekretariatsleder er oppnevnt i referansegruppen for Helsedataprogrammet. Sekretariatsleder deltok på sluttkonferansen for SATORI-prosjektet i Brussel i september og 20-års jubileum for OVIEDO-konvensjonen i Strasbourg i oktober.

Granskingsutvalget avsluttet primo 2017 med en uttalelse i en granskings sak som utvalget var anmodet å granske av en institusjon. Det gamle utvalget avviste i tillegg å granske en sak etter en nærmere vurdering, herunder høring av part. Saken hadde pågått over flere år med stor medieoppmerksomhet lokalt. 2017 har vært preget av at ny forskningsetikklov trådte i kraft 1. mai 2017. Granskingsutvalgets leder deltok aktivt i utarbeidelsen av FEKs høringssvar til forslag til ny forskningsetikkforskrift. Den forrige forskriften opphørte da den nye loven trådte i kraft. Granskingsutvalget besluttet å behandle saker i tråd med den opphørte forskriften så langt det går, inntil ny forskrift blir gitt av KD.

Utvalgsleder deltok på Nordforsk-seminar i Stockholm sammen med sekretariatsleder for Granskingsutvalget og for NESH.

Sekretariatsleder for Granskingsutvalget deltok i februar på Science Europe workshop i Brussel om Research Integrity med fokus på (nasjonal) implementering av tidligere anbefalinger. Sekretariatsleder deltok også på ENRIO-møter, og han leder der en arbeidsgruppe med ansvar for igangsetting av arbeid omkring «Best European Practice» for gransking av saker og beskyttelse av varslere.

Gjennom de rapporterte tiltak og ytterligere kommunikasjon med institusjonene vurderer virksomhetsleder at FEK i 2017 i betydelig grad har innfridd målsettingen om å styrke samarbeidet med de forskningsutførende institusjonene. Utvalgte tiltak er basert på risikovurdering i forhold til måloppnåelse.

4. *FEK skal behandle og gjøre vedtak i enkeltsaker med høy kvalitet og innen rimelig tid*

Styringsparameter

a) Saksbehandlingstid klagesaker NEM

NEM har avholdt syv ordinære komitemøter og ferdigbehandlet 17 klagesaker i 2017. Klager har fått saksutfallet bekjentgjort innen ca. syv uker etter at sekretariatet mottok klagen, flere i løpet av kun tre uker. Saksbehandlingstiden har for noen saker vært noe lenger enn tidligere år. Dette skyldes redusert bemanning i sekretariatet og noen flere klagesaker enn tidligere.

Granskingsutvalget har avholdt totalt fire møter i 2017; to i første halvår (hvh. ett i det tidligere utvalg og ett i det nye) og to i andre halvår. På første møte i det nye utvalget ble aktuelle saker behandlet. På grunn av sen oppnevning var det dessverre ikke mulig å samle det nye utvalget til flere møter i første halvår. Dette har påvirket saksbehandlingstiden, men partene fikk informasjon om dette. Utvalget har avvist en henvendelse fra videre behandling fordi den etter utvalgets oppfatning var åpenbart grunnløs. Den nye forskningsetikkloven har bidratt til klarhet om det er klageadgang på utvalgets avvisningsavgjørelser. Granskingsutvalget har hatt uformelle sonderinger med KD om dette, men har vurdert at det er slik klageadgang, jf. forvaltningsloven § 2 tredje ledd og Kunnskapsdepartementets veileder for Granskingsutvalgets arbeid fra 2006 (ikke opphevet eller revidert).

Virksomhetsleder vurderer at målsettingen om å behandle og gjøre vedtak i enkeltsaker med høy kvalitet innen rimelig tid har blitt innfridd i 2017.

5. FEK skal sikre hensiktsmessig arbeidsdeling og samarbeid mellom komiteene.

Styringsparameter

- a) *Opplæring og andre tiltak som sikrer kvalitet, kompetanse, arbeidsdeling og samarbeid i og mellom komiteer og sekretariat*
- b) *Økt andel felles uttalelser/produkter fra komiteene*

Samarbeidet mellom de tre fagkomiteene og utvalget har fungert meget tilfredsstillende i 2017. Møte i fellesorganet Samarbeidsutvalget for FEK er gjennomført i henhold til plan.

Sekretariatet har i 2017 lagt til grunn en prosedyre for utarbeidelse av felles hørings svar og andre felles produkter. Samarbeidsprosjekter har inkludert fellesmøter, felles hørings svar, deltakelse på eksterne møter som er relevante for flere parter og samarbeid om Forskningsetisk forum.

NEM har ansvar for kvalitetssikring av forvaltningspraksis etter helseforskningsloven, bl.a. med harmonisering av praksis i de syv REK-ene, ansvar for opplæring av og kompetanseøkning for REK-medlemmer, samt ledelsen av fellesmøter for REK/NEM. På grunn av stort frafall ble det ikke gjennomført møte i arbeidsutvalget til NEM/REK (AU) om våren, men et møte ble avholdt i desember. Sekretariatslederforum i REK har avholdt fem møter, og koordinator deltok på de fire første, før han sluttet i stillingen. I tillegg har koordinator og sekretariatsleder i NEM deltatt aktivt i forarbeid og gjennomføringen av Introduksjonsdagene for nye komitemedlemmer i REK. Sekretariatsleder deltok på REKs sekretariatssamling i København 4.-6. september. I oktober arrangerte NEM i samarbeid med REK vest storfellesmøte i Bergen. På møtet deltok ca. 90 deltakere fra REK og NEM, samt inviterte gjester fra KD, HOD, Helsetilsynet og fra komiteer i Sverige og Danmark. Møtet fikk gode tilbakemeldinger fra deltakerne og vurderes som vellykket.

FEK har i tillegg til tildelingsbrev fått i oppdrag å utarbeide felles forskningsetiske retningslinjer og oppdatere forskningsetisk sjekklister. Arbeidet med begge oppgavene er igangsatt, men enkelte viktige avklaringer må foretas.

Nye komitemedlemmer vil bli oppnevnt fra 2018 og FEK har prioritert planleggingen av opplæringen av disse framfor kompetanseutvikling for utgående komitemedlemmer. Årskonferansen og oppstartmøtene i komiteene i februar og mars 2018 planlegges med tanke på introduksjon av nye medlemmer.

Etter virksomhetsleders vurdering har FEK, gjennom fora for samhandling og nedfelt prosedyre, gjort fremskritt når det gjelder å sikre hensiktsmessig arbeidsdeling og samarbeid mellom komiteene.

Personalpolitikk og arbeidsmiljø

Personalreglement og lokal tilpasningsavtale til hovedavtalen legges til grunn for personalpolitikken. Ledelse vurderer både det fysiske og det psykososiale arbeidsmiljøet som godt. Inntrykket er bekreftet i medarbeidersamtaler med de ansatte.

Andre sentrale føringer i tildelingsbrevet

Risikovurdering

Risikovurdering mht. måloppnåelse benyttes som grunnlag for FEKs virksomhetsstyring. Risikovurderingen tar utgangspunkt i virksomhetens mål og beskriver kritiske suksessfaktorer samt konsekvensene av og sannsynligheten for at målene ikke oppnås. Tiltak for å sikre måloppnåelse har også i 2017 blitt prioritert i henhold til alvorlighet og sannsynlighet. FEK har igangsatt arbeid med oppdatering og revisjon av risikovurderingen.

Samfunnssikkerhet og beredskap

En sammenstilling av FEKs beredskapsdokumenter ble ferdigstilt og oversendt KD i februar. Våren 2017 ble det gjennomført en evakueringsøvelse i Kongens gate 14 for samtlige ansatte i bygget. Brannvarlingssystemet ble også testet i løpet av våren. En intern arbeidsgruppe fortsetter arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, inklusiv databeredskap. Beredskapen ble skjerpet i samband med FEKs deltakelse på WCRI i Amsterdam.

Lærlinger

Siden høsten 2015 har FEK i samarbeid med NFR hatt en lærling i sekretariatet i flere perioder. Lærlingen har i 2017 bl.a. gjennomgått opplæring i regi av FEK innen forvaltning, fått praktisk erfaring gjennom den administrative driften, deltatt på komitemøter og Forskningsetisk forum.

Effektivisering

I 2017 har FEK tatt ut effektiviseringsgevinster av det arkivsystemet som ble innført i 2016. DFØs utvikling av sine tjenester har medført en effektiviseringsgevinst for ansatte i FEK. Arbeidet med systematisering og publisering av NEMs vedtak er ferdigstilt og utgjør en betydelig forenkling og effektivisering både for brukere og for forvaltningen selv.

Del IV   Styring og kontroll i virksomheten

Virksomhetens overordnede vurdering av styring og kontroll i virksomheten

Risikovurdering med hensyn til måloppnåelse har ikke blitt justert i løpet av virksomhetsåret, og 2016-utgaven har vært benyttet som grunnlag for FEKs virksomhetsstyring. Risikovurderingen tar utgangspunkt i virksomhetens mål og beskriver kritiske suksessfaktorer, samt konsekvensene av og sannsynligheten for at målene ikke oppnås. Tiltak for å sikre måloppnåelse har blitt prioritert i henhold til alvorlighet og sannsynlighet. Virksomheten har også i 2017 hatt betydelig fokus på disse tiltakene.

Det blir utviklet aktivitetsplaner med tiltak for hver av komiteene basert på strategien, risikovurderingen, de årlige tildelingsbrevene fra KD, samt de faste oppgavene. Aktivitetsplanene, inklusiv oppfølging av tiltak, blir gjennomgått og rapportert på.

Disponeringsplan for virksomheten er oversendt KD og har ligget til grunn for den interne oppfølging av økonomien. KD har gjennomført to etatsstyringsmøter med FEK i løpet av 2017.

Virksomhetsleders vurdering er at styring og kontroll av virksomheten er forsvarlig.

Del V   Vurdering av fremtidsutsikter

De nasjonale forskningsetiske komiteene vurderer at vi allerede har kommet et langt stykke på vei til å etablere oss som et fullverdig forvaltningsorgan etter reformen i 2013, da FEK ble etablert som en egen virksomhet.

Den nye forskningsetikkloven innebærer endringer som får følger for FEK, og vi har igangsatt tiltak for oppfølging av den nye loven på flere områder og planlegger ytterligere. Loven pålegger institusjonene et tydelig ansvar for å tilrettelegge for god forskningsetikk. FEK tar mål av seg til å være en ressurs for institusjonene i dette arbeidet, særlig med tanke på veiledning.

Granskingsutvalget har fått en ny funksjon som klageorgan for lokal behandling av saker som omhandler vitenskapelig uredelighet, men vil også fortsatt kunne ta saker på eget initiativ. De administrative konsekvensene av nyordningen er fortsatt uvisst.

FEK har i 2017 arbeidet videre med implementeringen av vår overordnede strategi for perioden 2016-2020. Strategien har munnet ut i en ny utforming av FEKs visjon, hovedmål og delmål. Vi har arbeidet for at de nye målformuleringene blir lagt til grunn i våre styringsdokumenter og har lagt strategien til grunn i våre aktivitetsplaner. Gjennom dialog med KD er det sikret et samsvar mellom strategien og departementets mål- og resultatstyring. Strategien skal følges opp gjennom tiltak i de kommende år, og skal reflekteres i FEKs budsjetter.

Oppgaven med koordinering av det regionale komitesystemet for medisin og helsefag (REK) er en stor og komplisert oppgave tillagt FEK. Oppgaven har måttet nedprioriteres i 2017 grunnet koordinators overgang til annen jobb og rolleavklaring med REK. Koordineringen vil bli en viktig oppgave i årene som kommer.

Implementering av EUs forordninger for legemiddelstudier og personvern vil fortsatt kreve betydelige arbeidsressurser i tiden framover. Tilrettelegging for god og etisk forsvarlig forskning på biobanker og helseregistre er også et prioritert felt. Norden har store muligheter med registre, biobanker og høy kompetanse. NEM er engasjert i arbeid med å utrede hvordan det kan tilrettelegges for nordisk forskningssamarbeid.

Våre nettsider har vært i stadig utvikling og vil fortsette med det. I 2017 har arbeidet med omlegging til ny plattform blitt igangsatt. Dette arbeidet vil videreføres i tiden framover.

FEK har sammen med Universitetet i Bergen og Høyskolen i Bergen gjennomført en survey som skal gi oss oppdatert kunnskap om omfanget av uredelighet og mindre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer i Norge. Den siste omfattende undersøkelsen ble foretatt for 20 år siden. FEK har et tydelig behov for å være bedre i stand til å beskrive den forskningsetiske tilstanden – hvor godt fungerer forskningssystemet i praksis «der ute»? Vi ser fram til at resultater fra surveyen blir publisert og påregner oppfølging.

FEK har i all hovedsak fått på plass de stillingshjemler og den kompetanse som på kort og mellomlang sikt anses som nødvendig for å forvalte forskningsetikk på en god måte. Vi rår over stor faglig kompetanse over et bredt felt, dels gjennom ansatte i sekretariatet og ikke minst blant komitemedlemmene. Denne kompetansen må vedlikeholdes og videreutvikles for å møte fremtidens behov.

Implementeringen av EUs personvernforordning, GDPR, forventes å bli et arbeid som vil kreve både økonomiske og tidsmessige ressurser i tiden framover.

FEKs evne til å nå fastsatte mål og forventende resultater på kortere og lengre sikt vurderes som god. Med grunnlag i virksomhetens risikovurdering og de tiltak som er gjennomført og igangsatt for å begrense risikoen, er det grunn til å forvente at FEK også i fremtiden vil kunne løse sitt samfunnsoppdrag på en tilfredsstillende måte.

Del VI   Årsregnskap

Ledelseskommmentar til årsregnskapet 2017

Formål

De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK) er en viktig del av det norske forskningssystemet og skal fremme etisk god og ansvarlig forskning. Gjennom forebyggende arbeid og rådgiving, men også gjennom gransking av saker om mulig uredelig forskning, skal FEK bidra til at forskning i offentlig og privat regi skjer i henhold til anerkjente etiske normer. Virksomheten skal drives i samsvar med forskningsetikkloven med forskrifter. Etter loven skal det oppnevnes nasjonale forskningsetiske komiteer som til sammen dekker alle fagområder, og et Granskingsutvalg. Loven slår fast prinsippet om at komiteer og utvalg skal være faglig uavhengige statlige organer.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Kunnskapsdepartementet gjennom instruks for økonomistyring.

Virksomhetsleder anser at regnskapet gir et dekkende bilde av FEKs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2017 har FEK disponert tildelinger på til sammen kroner 18.484.000,-. Virksomheten har i 2016 hatt et moderat underforbruk med en utnyttelsesgrad på 96.17%. Ressursbruk og økonomistyring vurderes som forsvarlig.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor for De nasjonale forskningsetiske komiteene og bekrefter årsregnskapet. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men fullstendig revisjonsberetning antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2018. Beretningen er unntatt offentlighet frem til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på FEKs nettsider så snart dokumentet er offentlig.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som FEK har rapportert til statsregnskapet. Det er stilt opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som FEK har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser FEK står oppført med i statens kapitalregnskap. Etter initiativ fra Kunnskapsdepartementet har vi i 2017 ikke sendt månedlige S-rapporter.

Artskontorrapportering

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall FEK har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter.

Espen Engh
direktør

De nasjonale forskningsetiske komiteene

	D	E	F	G	H	I	J	K	
4									
5	Virksomhet:	VA - De nasjonale forskningsetiske komiteene					Rapportdato:	31.12.2017	
6									
7	Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2017								
8	Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2017	Merutgift (-) og mindretgift	
9	028401	Driftsutgifter:	01			18 484 000	17 776 855	707 145	
10	1633	Nettoordning MVA i staten	01				619 583		
43	<i>Sum utgiftsført</i>					18 484 000	18 396 438		
44									
45	Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2017	Merinntekt og mindreinntekt(-)	
48	5309	Tilfeldige inntekter	29			0	15 313		
49	5700	Folketrygder - arbeidsgiveravgift	72			0	1 456 371		
41	<i>Sum inntektsført</i>					0	1 471 684		
42									
53	<i>Netto rapportert til bevilgningsregnskapet</i>						16 924 754		
54	Kapitalkontoer								
55	60093601	Norges Bank KK /innbetalinger					2 128 192		
56	60093602	Norges Bank KK/utbetalinger					-19 149 748		
57	702963	Endring i mellomværende med statskassen					96 802		
58	<i>Sum rapportert</i>						0		
59									
60	Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)								
61						31.12.2017	31.12.2016	Endring	
62	702963	Mellomværende med statskassen				-593 836	-690 638	96 802	
63									
64	* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.								
65									
66									
67									
68									
69									

Virksomhet: VA - De nasjonale forskningsetiske komiteene

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
28 401	0	18 399 000	18 399 000
28 401		85 000	85 000
xxxxxx			0
xxxxxx			0

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Mervgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Mervgift(-)/ mindre utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindrettekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
28 401	"Kan overføres"	707 145		707 145				707 145		707 145

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, umtatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

Stikkordet «kan overføres»

Stikkordet «kan benyttes under»

Stikkordet «overslagsbevilgning»

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Innsparing i regnskapsåret som følge av bruk av fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Rometallsvedtak

Mulig overførbart beløp

Virksomhet: VA - De nasjonale forskningsetiske komiteene

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2017

	Note	2017	2016
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	0	0
Andre innbetalinger	1	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		0	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	11 674 709	10 623 891
Andre utbetalinger til drift	3	6 085 547	7 801 256
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		17 760 256	18 425 147
Netto rapporterte driftsutgifter		17 760 256	18 425 147
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	16 599	132 823
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		16 599	132 823
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		16 599	132 823
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		15 313	13 758
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		1 456 371	1 324 091
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		619 583	1 136 185
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-852 100	-201 664
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		16 924 754	18 356 306

Oversikt over mellomværende med statskassen **

	2017	2016
Eiendeler og gjeld		
Fordringer	0	35 000
Kasse	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk	-593 836	-725 638
Skyldige offentlige avgifter	0	0
Annen gjeld	0	0
Sum mellomværende med statskassen	8	-690 638

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

Kontrollsum:

16 924 754

16 924 754

0

Virksomhet: VA - De nasjonale forskningsetiske komiteene

KONTI: Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
<i>Sum innbetalinger fra gebyrer</i>	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
<i>Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
<i>Sum salgs- og leieinnbetalinger</i>	0	0
<i>Andre innbetalinger</i>		
<i>Sum andre innbetalinger</i>	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>	0	0

Virksomhet: VA - De nasjonale forskningsetiske komiteene

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2017	31.12.2016
Lønn	8 203 942	7 577 918
Arbeidsgiveravgift	1 456 371	1 324 091
Pensjonsutgifter*	961 119	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-622 387	-21 269
Andre ytelser	1 675 664	1 743 151
Sum utbetalinger til lønn	11 674 709	10 623 891
Antall årsverk:	9,32	10,50

* Nærmere om pensjonskostnader

For virksomheter som er omfattet av rundskriv R-118

Fra og med 1.januar 2017 betaler virksomheten pensjonspremie til SPK. For 2017 er arbeidsgivers andel av pensjonspremien 12 prosent.

For virksomheter som har betalt pensjonspremie til SPK før 2017 og dermed ikke er omfattet av rundskriv R-118
Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk pålept premie for regnskapsåret. Premiesats for 2017 er xx.x prosent. Premiesatsen for 2016 var yy.y prosent.

Virksomhet: VA - De nasjonale forskningsetiske komiteene**Note 3 Andre utbetalinger til drift**

	31.12.2017	31.12.2016
Husleie	1 254 689	1 057 131
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	94 521	97 038
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 031	6 500
Mindre utstysanskaffelser	138 273	112 427
Leie av maskiner, inventar og lignende	44 285	38 759
Kjøp av fremmede tjenester	1 586 452	2 105 985
Reiser og diett	575 903	944 482
Øvrige driftsutgifter	2 390 393	3 438 933
Sum andre utbetalinger til drift	6 085 547	7 801 256

Virksomhet: VA - De nasjonale forskningsetiske komiteene

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0

Virksomhet: VA - De nasjonale forskningsetiske komiteene

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	7 799	93 330
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	8 800	39 494
Sum utbetaling til investeringer	16 599	132 823

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Virksomhet: VA - De nasjonale forskningsetiske komiteene

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2017	31.12.2016
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Virksomhet: VA - De nasjonale forskningsetiske komiteene

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2017	31.12.2016
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2017 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2017 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	7 792	0	7 792
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	7 792	0	7 792
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-847 175	0	-847 175
Skyldig skattetrekk	-593 836	-593 836	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
Sum	-1 441 011	-593 836	-847 175
Sum	-1 433 218	-593 836	-839 382

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balansført egenkapital i selskapet	Balansført verdi i regnskap*
Aksjer							
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3							
Balansført verdi 31.12.2017							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balansført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Ved utfylling av note 8, del B skal tall fra selskapets siste avlagte årsregnskap benyttes. Det vil forekomme at selskap som virksomheten har eierandeler i ikke har offentliggjort sitt årsresultat før virksomhetens frist for oversendelse av årsrapport med tilhørende årsregnskap (så snart det foreligger og innen 15. mars). Ved utfylling av noten kan dere benytte tall fra selskapets årsregnskap for året før. Om det ikke benyttes regnskaps tall fra siste år bør dette opplyses om i noten.

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Riksrevisjonen
Postboks 8130 Dep
0032 Oslo
postmottak@riksrevisjonen.no

Vår ref.: 2018/64

Deres ref.: 2017/01609-3

Dato: 12.02.2018

Fullstendighetserklæring for årsregnskapet og årsrapporten 2017

Denne erklæringen utstedes i forbindelse med revisjonen av regnskapet for De nasjonale forskningsetiske komiteene for 2017, med det formål å bekrefte at regnskapet i det alt vesentlige gir et rettviseende bilde av virksomhetens regnskap og at informasjonen i årsrapporten er konsistent med årsregnskapet.

Etter beste evne og overbevisning bekrefter vi følgende forhold:

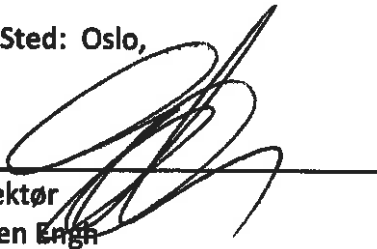
- 👉 Vi har oppfylt vårt ansvar for at årsregnskapet og årsrapporten for De nasjonale forskningsetiske komiteene er utarbeidet i overensstemmelse med reglement for økonomistyring i staten.
- 👉 Årsregnskapet gir et dekkende bilde av disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2017, og mellomværende med statskassen per 31.12.2017, i samsvar med reglement for økonomistyring i staten.
- 👉 Vi har oppfylt vårt ansvar for at regnskap, og disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet, er gjenstand for betryggende kontroll som vi har funnet nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.
- 👉 Virksomheten har ikke ansvar for andre bankkonti enn det som er medtatt i årsregnskapet.
- 👉 Vi har oppfylt vårt ansvar for å kontrollere at opplysningene som er gitt vedrørende lønns- og pensjonskostnader i RF-1022 er korrekte og fullstendige.
- 👉 Vi er ikke kjent med tilfeller av avdekket feilinformasjon i vår rapportering til statsregnskapet som ikke er korrigert.
- 👉 Vi har ikke foretatt føringer i regnskapet for 2017, utover uvesentlige føringer, for å rette opp avdekkede feil i regnskapet for 2016.

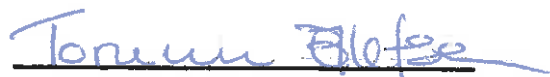
- ✦ Vi har ingen kjente tilfeller av manglende overholdelse av lover, regler og forskrifter samt standarder for statlig økonomiforvaltning som kan ha betydning for utarbeidelsen av årsregnskapet.
- ✦ Informasjon i årsrapporten er konsistent med årsregnskapet.
- ✦ Vi har ikke mottatt krav i forbindelse med rettssaker eller rettstvister, og vi forventer heller ikke å motta slike krav.

- ✦ **Vi har gitt Riksrevisjonen:**
- ✦ Tilgang til alt regnskapsmaterieil, underliggende dokumentasjon og alle opplysninger vi har kjennskap til som er relevant for utarbeidelse av årsregnskapet (blant annet avtaler, vedtak, saker og referater) inkludert:
  - alle tilleggsopplysninger som Riksrevisjonen har bedt om fra oss for revisjonsformål
  - tilgang til personer i virksomheten
- ✦ Opplysninger om vår vurdering om hva som anses å være transaksjoner med nærstående parter;
  - det er ikke gjennomført noen transaksjoner med nærstående parter.
- ✦ Opplysninger om resultatet av vår vurdering av risikoen for at årsregnskapet kan inneholde vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter.
- ✦ Alle opplysninger om eventuelle misligheter eller mistanker om misligheter som vi er kjent med som involverer:
  - uregelmessigheter som har involvert ledelsen eller ansatte med betydningsfull rolle i regnskaps- og internkontroll – ingen uregelmessigheter er kjent.
  - andre hvor misligheten kunne hatt en vesentlig virkning på regnskapet – ingenting kjent.

Sted: Oslo,

Dato: 12.02.2018

Direktør
Espen Engh

Seniorrådgiver HR og økonomi
Torunn Ellefsen